

2025-12-01 Nr. NV-2772

ĮSTATYŲ PROJEKTAI Nr.: TAP-25-1154(2) TAIS-25-9990(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 37, 40 ¹ , 47, 51, 87, 95 ² , 109 ¹ , 110, 122 ⁴ STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 110 ² , 110 ³ , 110 ⁴ , 118 ² STRAIPSNIAIS IR 110 ² STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 29, 243 ¹ , 251, 304 ² , 308 ¹ , 310, 589 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 243 ² , 270 ² STRAIPSNIAIS IR 243 ¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Kodekso projektas) (toliau abu kartu – įstatymų projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projektas ir Kodekso projektas parengti siekiant aktualizuoti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatas, pasikeitus tarptautiniam ir nacionaliniam reguliavimui, įgyvendinant įpareigojimus valstybėms narėms nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas, sustiprinti reguliacinę aplinką bei nustatyti tinkamą fizinių ir juridinių asmenų atsakomybę už teisės aktuose numatytų reikalavimų pažeidimus. Įstatymų projektų paketas parengtas vadovaujantis:

- 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1849, kuriuo iš dalies keičiamas reglamentas (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kiek tai susiję su dantų amalgama ir kitais produktais, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ir kuriems taikomi eksporto, importo ir gamybos apribojimai, nustatyto draudimo eksportuoti, gaminti ir importuoti dantų amalgamą ir Reglamento (ES) 2017/852 nustatyto įpareigojimo valstybėms narėms nustatyti sankcijų už šio reglamento pažeidimus taikymo taisyklės ir imtis visų jų įgyvendinimui užtikrinti būtinų priemonių. Šiuo metu taikomų Įstatymo, Kodekso ir Produktų saugos įstatymo nuostatų nepakanka minėtų ES teisės aktų nuostatomis tinkamai įgyvendinti. Įstatyme ir Kodekse nėra nuostatų, susijusių su atsakomybe už dantų amalgamos gamybos, importo, eksporto draudimo reikalavimų pažeidimus. Neveiksminga Reglamente (ES) 2017/852 nustatyto reikalavimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius vykdymo priežiūra.
- 2024 m. balandžio 11 d Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1157 dėl atliekų vežimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1257/2013 ir (ES) 2020/1056 ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006, 63 straipsnyje nustatyto reikalavimu numatyti atsakomybę už šio reglamento pažeidimus (pvz., už šio reglamento tam tikruose straipsniuose nustatytų reikalavimų nevykdymą);
- 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/590 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų 27 straipsnyje nustatyto reikalavimu numatyti atsakomybę už šio reglamento pažeidimus. Šiuo metu Įstatyme ir Kodekse nustatyta atsakomybė juridiniams ir fiziniams asmenims už ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso, tvarkymo reikalavimų pažeidimus neužtikrina reglamento 27 straipsnyje nustatytų įpareigojimų nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas už ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimų pažeidimus, kai kurios nustatytos baudos nebeaktualios dėl pakeistų ar panaikintų nuostatų;
- 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1115 dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų biržos prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, 25 straipsnyje nustatytomis sankcijomis, siekiant sukurti atgrasomąjį poveikį veiklos vykdytojams ir prekyautojams neteikti/netiekti rinkai, neeksportuoti biržos prekių ir atitinkamų produktų, kurie susiję su miškų naikinimu ir alinimu, taip prisidedant prie pasaulinės miškų naikinimo ir alinimo problemos sprendimo;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- 2023 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas, 26 ir 35 straipsnyje nustatytais sankcijomis, siekiant nustatyti atsakomybę už šio reglamento pažeidimus dėl ataskaitų ir (ar) deklaracijų nepateikimo, sertifikatų neatsisakymo ir importo neturint įgaliotojo deklaranto statuso, taip prisidėti prie anglies dioksido nutekėjimo mažinimo ir įgyvendinti įpareigojimus valstybėms narėms nustatyti veiksmingas ir atgrasomas sankcijas;

- 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1805 dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro naudojimo jūrų transporto sektoriuje, 23–25 straipsniuose nustatytais reikalavimais neviršyti laive sunaudojamai energijai tenkančios šiltnamio efekto sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) taršos vidutinės metinės ribos, turėti atitinkamam laivui išduotą „FuelEU“ atitikties patvirtinimo dokumentą, sumokėti „FuelEU“ baudą;

- 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis 28 straipsnyje nustatytais reikalavimais, kad valstybės narės, priimdamos Direktyvos (ES) 2024/1203 nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą (techninis pakeitimas);

- Įgyvendinant Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2016/2193 dėl 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo reikalavimų rekomendacijas buvo koreguotas teisinis reglamentavimas, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarko įstatymo (toliau – GVTINTĮ) 17 straipsnyje nustatytas Nuotekų tvarkymo informacinės sistemos (toliau – NTIS) steigimo teisinis reguliavimas. NTIS skirta individualių nuotekų tvarkymo įrenginių apskaitai (inventorizacijai), eksploatavimo stebėsenai ir kontrolei, Europos Komisijai reikalingų duomenų apie individualiai tvarkomas nuotekas surinkimo optimizavimui.

Papildomi pakeitimai, nesusiję su ES teisės aktų įgyvendinimu:

- GVTINTĮ 23 str. 2 d. 3 p. nustato, kad asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, privalo ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus savo lėšomis organizuoti į aplinką išleidžiamų nuotekų laboratorinę kontrolę. Iki šiol valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdanči institucija per metus patikrindavo nedidelę dalį individualių nuotekų tvarkymo įrenginių. Ženkiai padidėjus laboratorinių patikrinimų apimtims, tikėtina, kad atitinkamai daugiau bus nustatoma atvejų, kai į aplinką išleidžiamos nuotekos neatitiks reikalavimų. Kiekvienu neatitikties reikalavimams atveju, valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdanči institucija privalėtų pradėti procedūrą dėl administracinės atsakomybės. Siekiant to išvengti, reikia patikslinti Kodekso 12 straipsnį;

- Patikslinti Kodekso 589 straipsnio 31 punktą papildomai poreikis yra ir dėl 2024 m. gegužės 16 d. priimto Aplinkos oro apsaugos įstatymo Nr. XIV-2661 ir Kodekso 242, 268, 286 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2662. Dėl kai kurių pakeisto Aplinkos oro apsaugos įstatymo straipsnių veiksmingesnio įgyvendinimo papildytas Kodeksas, tačiau 589 straipsnio 31 punktas liko nepakeistas, todėl liko kai kurių aplinkos apsaugos valstybės kontrolės pareigūnų taikomos atsakomybės dubliavimasis. Atsižvelgiant į tai, reikia patikslinti Kodekso nuostatas;

- Patikslinti Kodekso 304² straipsnio 1 dalį ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalį kilo poreikis, nes šiuo metu galiojantis reguliavimas nustato atsakomybę tik už invazinių rūšių naikinimo, izoliavimo ar gausos reguliavimo priemonių naudojimą pažeidžiant nustatytus reikalavimus, tačiau neapima situacijų, kai šios priemonės visai neįgyvendinamos, kaip tai numatyta Laukinės gyvūnijos (toliau – LGĮ) įstatyme ir Laukinių augalų ir grybų įstatyme – Aplinkos ministerija ir (ar) jos įgaliota institucija priima sprendimus dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo priemonių, nustato įpareigojimus vandens telkinių ir žemės savininkams, naudotojams ir valdytojams dėl atskirų invazinių rūšių.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymų projektais siūloma nustatyti atsakomybę juridiniams ir fiziniams asmenims už ES teisės aktuose nustatytų reikalavimų pažeidimus, aktualizuojamos Įstatymo ir Kodekso normos. Įstatymų projektais siūloma įtvirtinti sankcijas juridiniams ir fiziniams asmenims už šių ES teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo pažeidimus:

- Dėl Reglamento (ES) 2017/852 ir jį iš dalies pakeičiančio Reglamento (ES) 2024/1849. Įstatymo projekte siūloma numatyti atsakomybę juridiniams asmenims už dantų amalgamų gamybos, importo, eksporto draudimo reikalavimų pažeidimus, atitinkamai numatyti ir patikslinti bylų dėl ekonominių sankcijų skyrimo juridiniams asmenims teisenos nuostatas. Siūloma papildyti Kodekso 308¹ straipsnį, numatant atsakomybę fiziniams asmenims už Reglamente (ES) 2024/1849 nustatytų dantų amalgamos gamybos,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

importo, eksporto draudimo reikalavimų pažeidimus, atitinkamai 589 straipsnyje numatant ir patikslinant pareigūnus, galinčius tirti administracinius nusižengimus ir surašyti protokolus asmenims už pažeidimus.

- *Dėl atliekų vežimo Reglamento (ES) 2024/1157.* Siūloma patikslinti Įstatyme ir Kodekse nustatytus reikalavimus, numatant atsakomybę juridiniams ir fiziniams asmenims už Reglamente (ES) 2024/1157 nustatytą atliekų įvežimo, importo, išvežimo, eksporto, tranzito procedūrų reikalavimų pažeidimus. Priėmus Įstatymo projektą, bus suteikta daugiau galimybių kontrolę vykdančiai institucijai (AAD) užtikrinti Reglamento (ES) 2024/1157 reikalavimų laikymąsi.

- *Dėl Reglamento (ES) Nr. 2024/590 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų.* Įstatymo projekto ir Kodekso projekto pakeitimais siūloma nustatyti didesnes finansines nuobaudas, taikyti ne tik administracinę atsakomybę, bet už nurodytus pažeidimus skirti pažeidimo padarymo įrankių ir priemonių, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos ir kt. konfiskavimą, taip pat konfiskuoti už neteisėtą veiklą gautas pajamas. Taip pat siūloma už atitinkamus pažeidimus nustatyti laikiną (vienų metų) draudimą naudoti, gaminti, importuoti, eksportuoti arba pateikti rinkai ozono sluoksnį ardančias medžiagas arba produktus ir įrangą, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso. Įstatymo projekte nustatoma, kad juridinių asmenų padarytus pažeidimus tiria, pažeidimų protokolus surašo ir kt. veiklas nagrinėja Muitinės departamento ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos įgalioti pareigūnai pagal kompetenciją;

- *Dėl Reglamento (ES) Nr. 2023/1115.* Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti sankcijas juridiniams asmenims reglamente nustatytų reikalavimų nesilaikymą, numatant baudas už informacijos saugojimo ir teikimo Vyriausybės įgaliotoms kompetentingoms institucijoms reikalavimų pažeidimą po rašytinio įspėjimo, išsamaus patikrinimo sistemos netaikymą arba šios sistemos reikalavimų pažeidimą po rašytinio įspėjimo, reglamento I priede nurodytų produktų pateikimą arba tiekimą rinkai arba eksportą, pažeidžiant nustatytus reikalavimus. Siūloma taikyti ir administracinio poveikio priemones – laikiną (vienų metų) draudimą pateikti arba tiekti rinkai arba eksportuoti tam tikrus reglamento I priede nurodytus produktus ir draudimą taikyti reglamento 13 straipsnyje nustatytą supaprastintą išsamų patikrinimą. Įstatymo projektu siūlomas pakeitimas nustatant, kad juridinių asmenų padarytus pažeidimus, susijusius su reglamento pažeidimais, tiria, juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus surašo vyresnieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai ir valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo nagrinėja vyriausieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgalioti pareigūnai. Kodekso projektu siūloma įtvirtinti tam tikras sankcijas fiziniams asmenims už reglamente nustatytų reikalavimų nesilaikymą;

- *Dėl Reglamento (ES) 2023/956.* Siūloma Įstatymo projektą papildyti straipsniais, kuriais turi būti užtikrinta, kad juridiniai asmenys laikytųsi PADKM ataskaitų ir (ar) deklaracijų teikimo, PADKM prekių įvežimo ir sertifikatų atsisakymo reikalavimų, teiktų teisingus ir išsamius duomenis. Taip pat Projektu keičiamas Kodekso 243¹ straipsnis, kuris nuo 2025 m. nebeaktualus – siūloma įtvirtinti naujas pereinamojo laikotarpio fizinių asmenų atsakomybės nuostatas už PADKM reikalavimų pažeidimus, susijusius su PADKM ataskaitų teikimu;

- *Dėl Reglamento (ES) 2023/1805 dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro naudojimo jūrų transporto sektoriuje.* Siūloma įstatymą papildyti 110³ straipsniu, siekiant įtvirtinti sankcijas juridiniams asmenims (laivybos bendrovėms), pažeidusiems minėtame reglamente nustatytus reikalavimus laivybos bendrovei priklausančiame laive ataskaitiniu laikotarpiu neviršyti sunaudojamai energijai tenkančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų taršos vidutinės metinės ribos.

- *Dėl Direktyvos (ES) 2024/1203 nustatytų reikalavimų.* Įstatymo projektu siūlomas techninis pakeitimas, kuriuo įgyvendinamas Direktyvos (ES) 2024/1203 28 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės, priimdamos Direktyvos (ES) 2024/1203 nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą, t. y. Įstatymo priedas papildomas nuoroda į Direktyvą (ES) 2024/1203.

Papildomi pakeitimai, nesusiję su ES teisės aktų įgyvendinimu:

- *Dėl ANK 12 straipsnio.* Kodekso projektu siūlomame keisti Kodekso 12 straipsnyje nustatomos išlygos, kada padaryta mažai pavojinga administracinio nusižengimo požymių turinti veika ir Kodekso 22 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą administracinės nuobaudos paskirtį galima įgyvendinti netraukiant asmens administracinę atsakomybę, teisę pradėti administracinio nusižengimo teiseną turintis pareigūnas gali jos nepradėti ir pareikšti asmeniui žodinę pastabą.

- *Dėl Kodekso 589 straipsnio.* Siekiama užtikrinti atitiktį įstatyminiam reguliavimui ir išvengti funkcijų dubliavimosi tarp valstybės ir savivaldybių institucijų;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

• *Dėl Kodekso 304² straipsnio 1 dalies ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalies pakeitimo.* Įstatymų projektais siūloma nustatyti atsakomybę juridiniams ir fiziniams asmenims už invazinių rūšių naikinimo, plitimo prevencijos ir valdymo priemonių neįgyvendinimą.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymų projektuose siūloma nustatyti veiksmingas ir proporcingas sankcijas.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymų projektai teikti derinti su institucijomis, biudžetinėmis įstaigomis, įmonėmis, asocijuotomis struktūroms.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Be pastabų suderinta su Žemės ūkio ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba;
- Atsižvelgta į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Odontologų rūmų pateiktas pastabas;
- Iš dalies atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pateiktas pastabas, susijusias su Reglamento (ES) 2023/1115 nuostatų įgyvendinimu;
- Iš dalies atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas, susijusias su Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatų įgyvendinimu. Teisingumo ministerijos pastabos dėl Reglamento (ES) Nr. 2023/1115, Reglamento (ES) 2023/956 ir Reglamento (ES) 2024/590 nuostatų įgyvendinimo aptartos darbo tvarka;
- Iš dalies atsižvelgta į kai kurias AAD, Lietuvos miško iš žemės savininkų asociacijos teiktas pastabas, dalis pastabų aptartos darbo tvarka;
- Lietuvos miško iš žemės savininkų asociacijos (toliau – asociacija) teiktos pastabos dėl Reglamento (ES) Nr. 2023/1115 suderintos darbo tvarka. Asociacijos pateiktos pastabos dėl ANK 304² straipsnio ir Įstatymo 122⁴ straipsnio aptartos darbo tvarka. Derinimo pažymoje nurodytos aplinkybės, kodėl neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies;
- Neatsižvelgta į Lietuvos miškininkų sąjungos pastabas dėl Reglamento (ES) Nr. 2023/1115, pastabų susiderinti nepavyko 2025 m. rugpjūčio 8 d. vykusio aptarimo metu, argumentai pateikti derinimo pažymoje;
- Teikime pažymima, kad CropLife Lietuva asociacijos 2025 m. spalio 6 d. rašte pateikta pastaba suderinta darbo tvarka;
- Įstatymų projektai patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 spalio 14 d. išvadoje Nr. NV-2267 pateiktas pastabas ir pasiūlymus bei darbo tvarka suderinti su Teisingumo ministerija; įvertintos Ekonomikos politikos grupės 2025 m. spalio 16 d. išvadoje Nr. NV-2321 pateiktos rekomendacijos.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome įstatymų projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025-11-28 išvadoje Nr. NV-2763 pateiktą techninio pobūdžio pastabą, ir Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Jurgita Gaižiūnienė

Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja